

nek nehézségeire és a várható nagy gazdasági harcra. Ily körülmények között *erős és egy-séges szociáldemokráciára nagyobb szükség lesz, mint bármikor.*

## A nyugati küzdelem.

Berlin, július 3. (Közli a miniszterelnöki sajtóosztály.) Nyugati hadszíntér: A franciák éjszaka megtámadták a Sauchetől északnyugatra levő állásainkat. A támadásokat visszautasítottuk.

Les Eparges ellen a franciáknak egy kézigránát tüzzel és fojtó gázbombákkal előkészített támadása szintén meghiúsult.

A tegnapelőtt elfoglalt Hilsenfirster művek tegnap ismét az ellenség kezére kerültek.

Legfőbb hadvezetőség.

### A marseillei robbanás.

Páris, július 3. A marseillei löszergyár felrobbanása alkalmával kilencvenen vesztették életüket, nem lehetetlen azonban, hogy a romok között még több holttest van. A robbanás oly óriási erővel történt, hogy a gyártól száz méternyi távolságban is találtak holttesteket és kétszáz méternyi körzetben egyetlen ház ablaka sem maradt épen. A romok eltakarítása folyik.

### Asquith újabb prédikációja.

Rotterdam, július 3. A Guild Halban Asquith és Bonar Law beszédet tartottak, hogy az új angol hadikölcsön mellett agitáljanak. Asquith kijelentette, hogy a kölcsön sikere biztosítva van.

— Szeptemberben — mondta Asquith — ezen a helyen katonáért könyörögtem, most pedig London Cityjében pénzt kérek a háború folytatására. Száz esztendővel ezelőtt atyáink nyolcszáz millió fontot ajánlottak fel, hogy Európa szabadságát megvédhessék azon háborúban, amely *husz esztendeig tartott.* Anglia összes kiadásai a jelenlegi háború folyamán ezer millió fontot (tehát több mint 20 milliárd koronát) tettek ki. A legközelebbi időkben, ameddig a háború tart, naponként legalább három milliót kell kiadnunk hadicélokra. Anglia oly ideálok védelmét vállalta, melyek messze felülhaladják világbirodalmának határait és az egész emberiség jövőjét érinti.

Hogy a jog, vagy a hatalom fogja-e az emberiséget kormányozni, azt ez a háború dönti el, — mondta Asquith beszéde befejezésekor. — Jólétet, luxust és bőséget teremthetünk a magunk számára, azt azonban, ami a személyes és nemzeti életnek egyedül értéket ad, pénzért nem vehetjük meg. Ezért kell áldozatot hoznunk. Ezért fogjuk utolsó fillérünket és utolsó csepp vérünket odaadni.

### Egy angol ezred az aknamezőn.

Stockholm, július 3. Pravitz őrnagy, a perzsiai svéd csendőrség vezetője, aki most érkezett vissza állomáshelyéről, a Stockholms Dagblad-ban azt írja, hogy az ázsiai török hadioperációkról szóló hírek nagyon hiányosak. Így például Európában nem tudják, hogy a törökök Alvasnál egy egész angol ezredet megsemmisítették, úgy, hogy egy aknamezőre csalták az angolokat, akik egy szálig elveszttek.

## Adatok arról, hogy vásároljon-e Szeged gabonát.

— A közélémezés kérdése. —

A Haditermény R. T. tagadhatatlanul üdvös és ésszerű, sőt egyenesen hézagpótló intézmény a mai viszonyok között, a kinevezett igazgatóság a legnagyobb körültekintésre enged következtetni, képviselve látván ebben minden irányzatot és árnyalatot; a megválasztott vezérigazgató pedig elsőrangú kereskedelmi faktor. A Haditermény R. T. működése elé tehát mindenki a legnagyobb bizalommal nézhet.

A legmelegebben kell üdvözölnöm ezenkívül azt a miniszteri rendeletet, mely a természettermékek bejelentését kötelezővé teszi, sohasem volt erre nagyobb szükség, mint épen most és sohasem kínálkozott kedvezőbb alkalom az ország természettermékeinek pontos kimutatására, mint épen a mai viszonyok között. De utmutatásul fog ez szolgálni a jövőre nézve is, annnyival is inkább, mert az eddigi módszer szerint történt számszerű miniszteri becslések és kimutatások még megközelítőleg sem mutathatták ki az ország tényleges természetmennyiségét.

Amily üdvösnek tartom ezeket a rendelkezéseket, éppen oly károsnak azt a formális felhívást, amely egyeseknek, ugymint a hatóságoknak egy évi szükségletük lefedezését megfelelő bevásárlásokkal engedélyezi. Tartok ugyanis attól, hogy ez az engedély több oldalról fog igénybe vétetni és nem számolva a bekövetkező eshetőségekkel, kiszámíthatatlan veszteségeknek lehet az előidézője. Lehető tárgyilagossággal a következőkben óhajtom a kérdést megvilágítani:

Alapul véve a földmívelésügyi minisztériumból kimutatott bevetett terület nagyságát és a várható termés mai állapotát, joggal becsülhetem idei buzatermésünket Horvátország nélkül 48 millió métermázsára, rozstermésünket 14 millió, az árpatermést pedig csak 10 millió métermázsára. Rendelkezésre áll ennél fogva 72 millió métermázsra kenyérmag, de mivel jószág tenyésztésünkre, sör- és árpakása gyártásra stb. is tekintettel kell lennünk, kikapcsolom teljes árpa termésünket fejtegetéseimből, noha a háborús idők legjobban bebizonyíthatták, hogy a megfelelő módon kevert árpaliszt nemcsak élvezhetővé teszi kenyérünket, de kívántossá is és így számításaink alapjául csak két főkenyérmakot: a búzát s rozst veszem, mely összmennyiségben 62 millió mm.-val szerepel a közélémezés terén.

Az évi szükséglet személyenként — nézetem szerint elég bőven — 2 métermázsában állapítva meg, Magyarország lakosságának évi szükséglete

40 millió mm., vetőmagra szükséges e két terményből 8 millió mm. átviteli készletként felveszek a jövő évre 2 millió mm.-át az összszerkelet ennél fogva 50 millió métermázsra, szemben állítva ezzel 62 millió métermázsra termésünket, 12 millió métermázsra felesleg mutatkozik az említett két kenyérmagból, részben Ausztria, részben Németország számára.

Ha tehát a Haditermény R. T. mint a melynek feladata lesz a kiviteli felesleg értékesítése és elhelyezése, csak 12 millió métermázsát fog Ausztria és Németország számára exportálni, ez esetben Magyarország közélémezése feltétlenül biztosítva van, sőt fölös mennyiségben látom biztosítottnak, mert az ország lakossága átlagban és fejenként két métermázsra gabonát, ami megfelel körülbelül 280 kilogramm lisztnek, nem fogyaszt.

Ebből a fejtegetésemből önként következik, hogy a hatóságok előrelátása: a lakosság számára nagymennyiségű gabonát megvenni és beraktározni, teljesen felesleges, sőt indokolatlan, de nem is egészen rizikómentes.

Felesleges, mert a 40 millió métermázsra

gabona sem nyers, sem feldolgozott alakban az országból a Haditermény R. T. igazolványa nélkül ki nem szállítható, a Haditermény R. T. pedig csak a tényleges feleslegre fog előreláthatólag kiviteli igazolványt engedélyezni. Az említett mennyiség tehát kizárólag a közélémezés rendelkezésére fog állani és megfelelő intézkedésekkel természetesen ott, ahol erre szükség van.

Indokolatlan, mert az esetben, ha a lisztkereskedelem eddigi abszolút igazolatlan béklyói alól felszabadíttatik, minden élelmezési igény lisztben a legteljesebb mértékben kielégítést fog nyerni. Végül nem rizikómentes, mert arra is kell számítanunk, hogy a háború nem fog ítéletnapig tartani, vagyis addig, a míg a modern öldöklő szerszámok, a hírhedt orosz és angol diplomácia és holmi Ochranaiéle egyesületek ki nem pusztítanak a legutolsó férfi nemzedéket, tehát a háború is előbb-utóbb véget ér és a háború megszüntével a világi gabona-kereskedelem is normális keretben fog mozoghatni és a kínálat és kereslet árszabályozó törvényei fognak tért hódítani, melyeknek még miniszteri rendeletek sem fogják útját állhatni.

Mi sem igazolja ezt az utóbbi állítást jobban, mint az a körülmény, hogy Chikagóban a buza ma például 19.20 korona 100 kilogrammonként, ami még a vám reaktiválásával sem kerül többé, mint 28 és fél koronába, fiumei, vagy trieszti paritásban és miután a háború megszüntével emelkedő irányzat alig várható, sőt ellenkezőleg, tágabb tér remélhető az árcsökkenésnek, annnyival is inkább, mert a világi általános forgalom megnyitásával az összes gabonatermő államok megjelennek természetfölöslegükkel a világpiacokon, nem valószínű, sőt egyenesen lehetetlen, hogy a Magyarországon maximált 36. koronás legolcsóbb buzaár a bekövetkező békekötés esetén is fenttartható lenne. És nézetem szerint nem kell túl pesszimisztikus felfogás ahhoz a várához, hogy a békekötés 10 koronás árdevalvációt is hozhat ugy a buza, mint a rozs Magyarországon maximált legolcsóbb 36, illetve 30 koronás árban. Hogy mit jelent ez például Budapest főváros háztartásában, mint amely 300.000 mm. gabona beraktározását tervezzi, a legkönnyebb számítani művelettel is megfejtendő, vagyis csekély három millió korona árkülönbözetet. Kisebb-nagyobb mértékben épen így járhatnak mindazok a hatóságok, amelyek a közélémezést ily módon kívánák jóelőre biztosítani.

Én tehát óva inteném a városi hatóságokat ily riszkáns vállalkozásoktól, Magyarországon a közélémezés bő terméséknél, pláne amidőn jelentékeny termés felesleggel rendelkezünk, még sohasem igényelt hatósági beavatkozást és nem kívánatos az ma sem, dacára a háborús állapotnak.

Némely tekintetben azonban igenis állást kell foglalniok a municipiumoknak és pedig elsősorban teljes erejükkel odahatniok, hogy augusztus 21-étől kezdődőleg a buza maximális ára legfőljebb 30, a rozsé 24 koronában állapíttassék meg. Ugyanígy arányban volna redukálendő a kétszeres, árpa és a zab ára, abszolút indokolatlannak találván ily bő termésnél a megállapított horribilis maximális árakat; természetes nem zárkozva el a megfelelő prémiumoktól azon terményeknél, amelyek ezen időpontot megelőzőleg kerülnek piacra.

A második igen fontos érdek a liszt szabad forgalma megfelelő ármaximálás mellett.

A szabad lisztforgalom a közélémezést feltétlenül kielégíti és megadja egyben a létez való jogát egy jelentékeny keresetforrásnak, a lisztkereskedelemnek, melytől ha a köz áldozatot követel, azt kenyérkeresetében meg-